

**Briuselis, 2025 m. liepos 23 d.
(OR. en)**

11888/25

**UD 172
ECOFIN 1048
CRIMORG 143
DROIPEN 92
EF 251
ENFOCUSTOM 122**

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. liepos 8 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 360 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI pagal 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1672 dėl į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolės, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005, 19 straipsnį dėl šio reglamento taikymo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 360 final.

Pridedama: COM(2025) 360 final

Briuselis, 2025 07 08
COM(2025) 360 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**pagal 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1672
dėl į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynujų pinigų kontrolės, kuriuo
panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005, 19 straipsnį dėl šio reglamento taikymo**

1. ĮVADAS

Nusikaltėliai visoje Europoje naudoja finansų sistemą tokiais būdais, kurie kelia pavojų ES ir jos piliečių saugumui. Nusikaltėliai išnaudoja finansų sistemą dviem būdais. Pirma, nusikalstamu būdu įgytas pajamas jie grąžina į teisėtą ekonomiką (pinigų plovimas). Antra, pasinaudodami finansų sistema pinigus iš teisėtos ekonomikos jie nukreipia nusikalstamai veiklai finansuoti. Remiantis naujausiu Europolo 2025 m. sunkių formų ir organizuoto nusikalstamumo grėsmių vertinimu, pinigų plovimo schemose šiuo metu vis dar svarbų vaidmenį atlieka gryniesi pinigai ⁽¹⁾.

Reglamentu (ES) 2018/1672 dėl į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolės ⁽²⁾ (toliau – Grynųjų pinigų kontrolės reglamentas) nustatomos taisyklės, kuriomis siekiama apsaugoti ES nuo nesąžiningų veiklos vykdytojų, kurie siekdami apeiti oficialiosios finansų sistemos kontrolės priemones gali bandyti kirsti ES išorės sienas gabendami grynuosius pinigus arba juos perkelti kitomis priemonėmis, vykdomo pinigų plovimo arba terorizmo finansavimo.

Šioje ataskaitoje pateikiama Komisijos gauta grįžtamoji informacija apie Grynųjų pinigų kontrolės reglamento įgyvendinimą. Ja vykdoma pareiga pagal Grynųjų pinigų kontrolės reglamento 19 straipsnį, kuriuo Komisijai nustatomas reikalavimas pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl Reglamento taikymo.

2. Bendrosios aplinkybės

2.1. Europos Sąjungos kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu teisės aktai ir tarptautiniai aspektai

Grynųjų pinigų kontrolės reglamente nustatyta į ES įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolė. Jis įtrauktas į ES kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu teisės aktų sistemą ir papildo Direktyvą (ES) 2015/849 ⁽³⁾ ir direktyvą (ES) 2018/1673 ⁽⁴⁾.

Be to, Reglamentu siekiama įgyvendinti Finansinių veiksmų darbo grupės (toliau – FATF) 32-ąją rekomendaciją dėl grynųjų pinigų kurjerių. Kaip FATF narė Europos Komisija yra įsipareigojusi įgyvendinti FATF rekomendacijas dėl pasaulinių kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu politikos standartų kūrimo ir skatinimo nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis.

⁽¹⁾ Grynųjų pinigų apibrėžimą žr. šios ataskaitos 3.1 skirsnyje.

⁽²⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1672 dėl į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolės, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1889/2005, OL L 284, 2018 11 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1672/OJ>.

⁽³⁾ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB, OL L 141, 2015 6 5, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/2024-07-09>.

⁽⁴⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1673 dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis, OL L 284, 2018 11 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1673/OJ>.

ES grynųjų pinigų kontrolės teisės aktai galioja nuo 2005 m. ⁽⁵⁾. Jie buvo peržiūrėti vieną kartą (2018 m.) atsižvelgiant į tarptautinių normų ir ES kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu sistemos raidą, taip pat siekiant nustatyti Komisijos prioritetus pagal 2016 m. terorizmo finansavimo veiksmų planą.

2.2. Grynųjų pinigų kontrolės teisės aktai

Grynųjų pinigų kontrolės reglamentas visa apimtimi pradėtas taikyti 2021 m. birželio 3 d. ir vėliau papildytas:

- 2021 m. gegužės 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2021/776, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1672 dėl į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolės nustatomi tam tikrų formų šablonai ir veiksmingo keitimosi informacija techninės taisyklės ⁽⁶⁾;
- 2022 m. kovo 24 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimu C(2022)1801, kuriuo nustatomos vienodo kontrolės taikymo priemonės nustatant bendrus grynųjų pinigų judėjimo rizikos kriterijus ir standartus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1672 dėl į Sąjungą įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolės (neskelbiama Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje dėl neskelbtino neįslaptinto dokumento pobūdžio).

2.3. Ataskaitos aprėptis

Pagal Grynųjų pinigų kontrolės reglamento 19 straipsnį ne vėliau kaip 2024 m. birželio mėn., o po to – kas penkerius metus, Komisija, remdamasi iš valstybių narių reguliariai gaunama informacija, Europos Parlamentui ir Tarybai turi pateikti ataskaitą apie to reglamento taikymą.

Šioje ataskaitoje bus nagrinėjami visi 19 straipsnyje nurodyti klausimai, t. y. ar:

- a) į šio reglamento taikymo sritį įtrauktas kitas turtas;*
- b) nelydimų grynųjų pinigų atskleidimo procedūra yra veiksminga;*
- c) persvarstyta didžiausia nelydimų grynųjų pinigų riba;*
- d) informacijos srautai pagal 9 ir 10 straipsnius ir naudojimas Muitinės informacinės sistema (MIS) yra veiksmingi ir ar esama kliūčių laiku ir tiesiogiai keistis suderinama ir palyginama informacija tarp kompetentingų institucijų ir FŽP ⁽⁷⁾ ir*
- e) valstybių narių nustatytos sankcijos yra veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos, ar jos atitinka nusistovėjusią Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką ir ar jos turi visoje Sąjungoje vienodą atgrasomąjį poveikį šio reglamento pažeidimų atžvilgiu.*

Pagal 19 straipsnį ataskaitoje taip pat pateikiama:

⁽⁵⁾ 2005 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1889/2005 dėl grynųjų pinigų, įvežamų į Bendriją ar išvežamų iš jos, kontrolės, OL L 309, 2005 11 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2005/1889/OJ>.

⁽⁶⁾ OL L 167, 2021 5 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/776/OJ.

⁽⁷⁾ Finansinės žvalgybos padaliniai.

a) iš valstybių narių gautos informacijos apie grynuosius pinigus, susijusius su nusikalstama veikla, darančia neigiamą poveikį Sąjungos finansiniams interesams, rinkinys;

b) informacija apie keitimąsi informacija su trečiosiomis valstybėmis.

Ši ataskaita apima laikotarpį nuo Reglamento taikymo pradžios 2021 m. birželio 3 d. iki 2024 m. birželio 2 d. (imtinai).

Ši ataskaita neapima Komisijos įgyvendinimo sprendimo C(2022)1801, kuriuo nustatomi bendri grynujų pinigų judėjimo rizikos kriterijai ir standartai, nes tai yra neskelbtinas neįslaptintas dokumentas, kuris nėra skelbiamas ES oficialiajame leidinyje, kaip minėta pirmiau.

2.4. Ataskaitai parengti naudojamos priemonės

Rengiant šią ataskaitą remtasi:

- valstybių narių atsakymais ES apklausoje, apėmusioje visus Grynujų pinigų kontrolės reglamento įgyvendinimo aspektus;
- informacija, kurią Komisijai pateikė valstybių narių muitinės, taip pat per Grynujų pinigų kontrolės ekspertų grupės susitikimus;
- Komisijos padalinių pateikta informacija;
- statistiniais duomenimis, prieinamais Muitinės informacinės sistemos (MIS) grynujų pinigų modulyje ⁽⁸⁾;
- FŽP pateikta informacija ⁽⁹⁾.

3. PAGRINDINIAI GRYNŲJŲ PINIGŲ KONTROLĖS REGLAMENTO ELEMENTAI

3.1. Grynujų pinigų apibrėžtis

Pagal apibrėžtį **grynieji pinigai** apima keturias kategorijas ⁽¹⁰⁾:

- valiutą (banknotus ir monetas);
- turėtojo apyvarčiąsias priemones (pvz., kelionės čekius, čekius, paprastuosius vekselius arba pinigines perlaidas);
- biržos prekes, naudojamas kaip labai likvidus vertės neprarandantis turtas, kurios nurodytos Grynujų pinigų kontrolės reglamento I priedo 1 punkte (t. y. monetas, kurias sudaro bent 90 % aukso, ir lydinius, pavyzdžiui, luitus, grynuolius ar gabalus, kuriuos sudaro bent 99,5 % aukso);

⁽⁸⁾ MIS taip pat apima duomenis apie atvejus Jungtinėje Karalystėje, kiek tai susiję su Šiaurės Airija, nes Grynujų pinigų kontrolės reglamentas ir toliau taikomas Jungtinėje Karalystėje pagal Vindzoro sistemos protokolo dėl Airijos / Šiaurės Airijos 5 straipsnį ir 2 priedą.

⁽⁹⁾ Pareiga pranešti FŽP apie bet kokią įtartina sandorį nustatyta Tarybos direktyvoje 91/308/EEB. FŽP buvo įsteigti kaip centrai tokiems sandoriams vertinti, veikti su partneriais kitose šalyse ir, jei reikia, susisiekti su teisminėmis institucijomis.

⁽¹⁰⁾ Reglamento (ES) 2018/1672 2 straipsnio 1 dalies a punktas.

- išankstinio mokėjimo korteles, kurios yra nevardinės kortelės ir kuriose yra arba kurios suteikia prieigą prie piniginės vertės arba lėšų ⁽¹¹⁾.

3.2. Pareiga deklaruoti grynuosius pinigus (grynujų pinigų deklaracija)

Pareiga deklaruoti nustatyta fiziniams asmenims, į ES su savimi, savo lagamine arba transporto priemonėje įvežantiems arba iš jos išvežantiems ⁽¹²⁾ 10 000 EUR arba didesnės vertės grynujų pinigų. Šios pareigos lygis nustatytas taip, kad nebūtų nepagrįstai ribojamas laisvas judėjimas arba piliečiai ir institucijos nebūtų pernelyg apkrauti administraciniais formalumais.

Atitinkami vežėjai turi pateikti grynuosius pinigus kompetentingoms institucijoms patikrinti. Jie turi raštu arba elektroniniu būdu pateikti šią informaciją:

- visą tapatybės informaciją, t. y. vežėjo, savininko ir numatomo grynujų pinigų gavėjo vardą, pavardę, pilietybę ir gimimo datą;
- grynujų pinigų vertę ir pobūdį, jų kilmę, numatytą paskirtį ir gabenimo būdą.

Vežėjo apibrėžtis nėra taikoma profesionaliems vežėjams, teikiantiems prekių arba žmonių pervežimo paslaugas ⁽¹³⁾.

3.3. Pareiga deklaruoti nelydimus grynuosius pinigus (atskleidimo deklaracija)

Nelydimų grynujų pinigų judėjimo atveju (t. y. kai tokie grynieji pinigai į ES įvežami arba iš jos išvežami pašto siuntose, kurjerinėse siuntose, nelydimame bagaže arba kroviniuose konteineriuose) kompetentingos institucijos, laikydamosi nacionalinių procedūrų, gali sistemingai arba kiekvienu konkrečiu atveju reikalauti, kad siuntėjas ar gavėjas arba jų atstovas pateiktų atskleidimo deklaraciją. Pareiga atskleisti nelydimus grynuosius pinigus taikoma nuo 10 000 EUR ribos – tokios pačios kaip ir grynuosius pinigus vežantiems asmenims.

3.4. Ribos nesiekiančios sumos

Grynujų pinigų kontrolės reglamente taip pat numatyta registruoti informaciją apie grynujų pinigų judėjimą žemiau nustatytos ribos, jei tokie judėjimai turi nusikalstamos veiklos požymių ⁽¹⁴⁾. Ši informacija perduodama atitinkamam FŽP ir kompetentingoms institucijoms kitų valstybėse narėse.

3.5. Galimybė laikinai sulaikyti grynuosius pinigus tolesniems tyrimams

⁽¹¹⁾ Nors išankstinio mokėjimo kortelės yra įtrauktos į Grynujų pinigų kontrolės reglamente nustatytą grynujų pinigų apibrėžtį, grynujų pinigų judėjimo kontrolės taisyklės šioms kortelėms šiuo metu netaikomos dėl to, kad atitinkamame Grynujų pinigų kontrolės reglamento I priedo punkte nurodyta: P.M. (*pro memoria*).

⁽¹²⁾ Reglamento (ES) 2018/1672 3 straipsnis.

⁽¹³⁾ Reglamento (ES) 2018/1672 2 straipsnio 1 dalies h punktas.

⁽¹⁴⁾ Reglamento (ES) 2018/1672 6 straipsnis.

Kompetentingos institucijos tam tikromis aplinkybėmis ir pagal nacionalinėje teisėje nustatytas sąlygas gali **laikinais sulaikyti grynuosius pinigus** ⁽¹⁵⁾:

- pirma, kai nesilaikoma pareigos deklaruoti arba atskleisti grynuosius pinigus, ir
- antra, kai yra nusikalstamos veiklos požymių, nepriklausomai nuo sumos ir nuo to, ar gryniesi pinigai yra lydimi ar ne.

Sulaikymo laikotarpis yra apribotas iki minimalaus laiko, kurio reikia kitoms kompetentingoms institucijoms nustatyti, ar esama pagrindo tolesniems veiksams, pvz., grynųjų pinigų tyrimams arba konfiskavimui pagal kitas teisinės priemones. Šis laikotarpis nustatytas Grynųjų pinigų kontrolės reglamente ir negali viršyti 30 dienų. Konkrečiais ir tinkamai įvertintais atvejais jis gali būti pratęstas iki ne ilgesnio kaip 90 dienų laikotarpio.

3.6. Kompetentingų institucijų ir Komisijos keitimasis informacija

Siekiant užtikrinti veiksmingą bendradarbiavimą Grynųjų pinigų kontrolės reglamente numatyta, kad **valstybių narių kompetentingos institucijos keisis** tokia informacija: i) *ex officio* deklaracijomis ⁽¹⁶⁾; ii) ribos nesiekiančių sumų atvejais; iii) deklaracijomis ir atskleidimo deklaracijomis, kai yra požymių, kad gryniesi pinigai susiję su nusikalstama veikla ir iv) anonimine forma pateikiama rizikos informacija ir rizikos analizės rezultatais.

Be to, kai yra požymių, kad gryniesi pinigai susiję su nusikalstama veikla, kuri gali neigiamai paveikti ES finansinius interesus, atitinkama informacija taip pat turi būti perduota Komisijai, Europos prokuratūrai ir Europolui, kai tokiais atvejais imtis veiksmų priklauso jų kompetencijai.

MIS sukurtas specialus modulis, skirtas Grynųjų pinigų kontrolės reglamentui įgyvendinti ir keistis informacija. Šį modulį valdo Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF).

3.7. Finansinės žvalgybos padaliniui (FŽP) siunčiama informacija

Informaciją pagal Grynųjų pinigų kontrolės reglamentą renkančios kompetentingos institucijos privalo ją **laiku išsiųsti** nacionaliniam FŽP, kad būtų galima atlikti tolesnę analizę ir informaciją būtų galima palyginti su kitais Direktyvoje (ES) 2015/849 numatytais duomenimis ⁽¹⁷⁾.

3.8. Sankcijos

Siekiant **skatinti vykdyti pareigas** ir atgrasyti nuo jų apėjimo Reglamento (ES) 2018/1672 14 straipsniu reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų **sankcijas už** grynųjų pinigų deklaravimo ir atskleidimo pareigos nevykdymą. Skiriant tokias sankcijas neturėtų būti atsižvelgiama į galimą su

⁽¹⁵⁾ Reglamento (ES) 2018/1672 7 straipsnis.

⁽¹⁶⁾ Jeigu 3 straipsnyje nustatyta pareiga deklaruoti lydimus grynuosius pinigus arba 4 straipsnyje nustatyta pareiga atskleisti nelydimus grynuosius pinigus neįvykdyta, kompetentingos institucijos raštu arba elektroniniu būdu parengia *ex officio* deklaraciją, į kurią įtraukiama kuo daugiau būtinų duomenų.

⁽¹⁷⁾ Reglamento (ES) 2018/1672 9 straipsnis.

grynaisiais pinigais susijusią nusikalstamą veiklą, kuri gali būti tolesnio tyrimo ir priemonių, kurios nepatenka į Reglamento taikymo sritį, objektas ⁽¹⁸⁾).

Tos sankcijos turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos ir neturėtų viršyti to, kas būtina norint paskatinti vykdyti reikalavimus. Valstybių narių nustatytos sankcijos dėl Grynujų pinigų kontrolės reglamento pažeidimų turėtų turėti vienodą atgrasomąjį poveikį visoje ES.

3.9. Suderinta deklaracijos forma

Siekiant užtikrinti vienodą kontrolės taikymą ir veiksmingą kompetentingų institucijų vykdomą deklaracijų tvarkymą, perdavimą ir analizę, Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2021/776 pateikti šie šablonai:

- grynujų pinigų deklaravimo formos ir atitinkamo papildomo lapo;
- grynujų pinigų atskleidimo deklaracijos ir atitinkamo papildomo lapo;
- oficialaus naudojimo formos (pildoma ir pridedama prie *ex officio* deklaracijų pagal 5 straipsnio 3 dalį), kurioje nurodoma informacija pagal 6 straipsnio 1 ir 2 dalis ir deklaracijos, gautos pagal 3 ir 4 straipsnius, kai yra nusikalstamos veiklos požymių;
- anonimine forma pateikiamos rizikos informacijos ir rizikos analizės rezultatų perdavimo.

3.10. Informacinės kampanijos

Siekdamos **didinti informuotumą** apie Grynujų pinigų kontrolės reglamente nustatytas pareigas valstybės narės, bendradarbiaudamos su Komisija, turi parengti tinkamą informacinę medžiagą apie pareigą deklaruoti arba atskleisti grynuosius pinigus ⁽¹⁹⁾.

3.11. Pagrindinės Reglamentu (ES) 2018/1672 nustatytos naujovės

Pagrindinės Grynujų pinigų kontrolės reglamento naujovės yra:

- **išplėsta grynujų pinigų apibrėžtis**, kuri dabar apima ir biržos prekes, naudojamas kaip labai likvidus vertės neprarandantis turtas (auksas), bei lydimiams ir nelydimiams gryniesiems pinigams skirtas išankstinio mokėjimo korteles (vežant krovinius ir pašto siuntas);
- **didesnis** kompetentingų institucijų ir kompetentingų institucijų bei FŽP tarpusavio **keitimasis informacija**;
- tokiam keitimuisi skirtų **IT sistemų** numatymas;
- kompetentingoms institucijoms suteikti įgaliojimai imtis veiksmų dėl mažesnių grynujų pinigų sumų, jei jos įtaria **ryšį su nusikalstama veikla**;
- kompetentingoms institucijoms suteikti įgaliojimai reikalauti, kad siuntėjas arba gavėjas (arba jų atstovas) pateiktų **atskleidimo deklaraciją** dėl grynujų pinigų, įvežamų į Sąjungą arba iš jos išvežamų pašto siuntose, kurjerinėse siuntose, nelydimame bagaže arba kroviniuose konteneriuose (nelydimų grynujų pinigų judėjimo).

⁽¹⁸⁾ Reglamento (ES) 2018/1672 35 konstatuojamoji dalis.

⁽¹⁹⁾ Reglamento (ES) 2018/1672 8 straipsnis.

4. VALSTYBIŲ NARIŲ VYKDOMO GRYNŲJŲ PINIGŲ KONTROLĖS REGLAMENTO ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS

4.1. Informacinės kampanijos

Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, visoje Europos Sąjungoje organizavo didelę informacinę kampaniją, skirtą paremti Grynųjų pinigų kontrolės reglamento įgyvendinimą ir informuoti ES visuomenę bei į ES atvykstančius asmenis apie jų pareigas.

Komisija visoms valstybėms narėms pateikė specialią kampanijos medžiagą, įskaitant informacijos suvestines, infografikus, plakatus ir trumpus filmus, subtitruotus atitinkama kalba. Visa medžiaga buvo išversta į 30 kalbų ⁽²⁰⁾, kad būtų užtikrinta plati aprėptis ⁽²¹⁾.

4.2. Lydimi gryniesi pinigai

Per šios ataskaitos apimamą laikotarpį buvo pateiktos 310 042 grynųjų pinigų deklaracijos. Sistemoje „CIS+ Cash“ pranešta apie 23 097 pažeidimo atvejus (t. y. atvejus, kai deklaracija nebuvo pateikta, pateikta ne visa arba neteisinga informacija arba buvo požymių, kad gryniesi pinigai susiję su nusikalstama veikla).

Iš A priedo 2 diagramoje pateiktų statistinių rezultatų matyti, kaip visos valstybės narės įgyvendino lydimų grynųjų pinigų deklaravimo procedūrą. 2022–2023 m. laikotarpiu 57 % nurodytų lydimų grynųjų pinigų atvejų užregistruota Lenkijoje, Vokietijoje ir Prancūzijoje.

Remiantis apklausos rezultatais, valstybės narės mano, kad grynųjų pinigų deklaravimo procedūra yra veiksminga ir ją vertina teigiamai (65 % ją vertina labai gerai, 30 % – gerai, 5 % – patenkinamai).

Dauguma respondentų sutarė dėl toliau nurodytų dalykų.

- Grynųjų pinigų kontrolės reglamentu muitinėms suteikiamas įgaliojimas sustabdyti ir sulaikyti grynuosius pinigus, kai yra požymių, kad šie gryniesi pinigai susiję su nusikalstama veikla.
- Deklaravimo procedūra leidžia patikimai nustatyti tarpvalstybinį grynųjų pinigų judėjimą.
- Deklaravimo procedūra leidžia muitinėms rinkti informaciją, kad būtų galima nustatyti neteisėtą grynųjų pinigų judėjimą. Didelė surinktos informacijos įvairovė yra ypač naudinga tolesniems tyrimams.

Tačiau dvi valstybės narės pareiškė, kad procedūra gali būti patobulinta – viena iš jų konkrečiai paminėjo prastą vežėjų grynųjų pinigų deklaracijose pateiktų duomenų kokybę.

4.3. Nelydimi gryniesi pinigai

⁽²⁰⁾ AR, BG, CH, CS, DA, DE, EL, EN, ES, ET, FI, FR, GA, HI, HR, HU, IT, JP, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, RU, SE, SK, SL, TR.

⁽²¹⁾ Pavyzdžiui, žr. informacijos suvestinę [Susipažinkite su naujausiomis grynųjų pinigų kontrolės taisyklėmis!](#).

Per šios ataskaitos laikotarpį sistemoje „CIS+ Cash“ pateiktos 6 532 grynujų pinigų atskleidimo deklaracijos ir pranešta apie 102 su šia procedūra susijusius pažeidimus. 2022–2023 m. laikotarpiu grynujų pinigų atskleidimo deklaracijų neužregistravo 6 valstybės narės (Belgija, Airija, Malta, Slovėnija, Suomija, Švedija).

Daugumos atsakymus į apklausą pateikusių valstybių narių požiūris į nelydimų grynujų pinigų atskleidimo procedūrą buvo neutralus arba teigiamas (6 ją įvertino kaip gerą, 11 – kaip patenkinamą, 3 – kaip prastą). Jų nuomone, ši procedūra leidžia geriau kontroliuoti grynujų pinigų judėjimą ir veikia veiksmingai. Kai kurios valstybės narės išreiškė nuomonę, kad procedūra yra veiksminga, nes ji pagrįsta rizikos analize, o ne privalomu grynujų pinigų atskleidimo deklaracijos pateikimu.

Nepaisant to, valstybės narės išreiškė toliau nurodytas tris abejones.

- Nelydimų grynujų pinigų atskleidimo procedūrą sudėtinga administruoti.
- 30 dienų terminas, per kurį muitinės prašymu turi būti pateikta atskleidimo deklaracija, yra per ilgas.
- Rizikos analizė turi būti patobulinta, kad būtų veiksminga.

Viena valstybė narė pastebėjo, kad tai, jog nelydimų grynujų pinigų atskleidimas vykdomas tik gavus prašymą ir nėra privalomas visais atvejais, apsunkina muitinės vykdomą kontrolę. Ši valstybė narė taip pat pridūrė, kad, jos nuomone, iš tarptautinių veiksmų duomenų matyti, jog nelydimų grynujų pinigų gabenimo paštu, siuntose ir kurjerinėse siuntose rizika yra mažesnė nei manyta iš pradžių.

4.4. Kompetentingų institucijų naudojimasis sistema „CIS Cash“

Kompetentingos institucijos siunčia atitinkamą informaciją registruoti MIS tokiu būdu:

- a) informaciją įvesdamos rankiniu būdu per MIS naudotojo internetinę sąsają arba
- b) eksportuodamos informaciją iš savo nacionalinės (-ių) sistemos (-ų) ir ją importuodamos į MIS naudodamos MIS XML duomenų formatą arba
- c) nacionalinę (-es) sistemą (-as) tiesiogiai prijungdamos prie MIS per MIS teikiamą sistemų tarpusavio sujungimo sąsają.

11 valstybių narių muitinės administracijos savo nacionalines sistemas tiesiogiai prijungė prie MIS per MIS teikiamą sistemų tarpusavio sujungimo sąsają (Belgija, Bulgarija, Estija, Graikija, Prancūzija, Latvija, Malta, Austrija, Lenkija, Portugalija, Švedija). Dvi valstybės narės (Čekija ir Vokietija) iki šiol šia sistema nesinaudojo, nors joms buvo suteikta prieiga per šios sistemų tarpusavio sujungimo sąsajos. Iš tiesų Vokietija nurodė, kad duomenims apie grynuosius pinigus pranešti šiuo metu naudoja federaliniu lygmeniu sukurtą „Excel“ failą. Tačiau Vokietija šiuo metu kuria automatinę prieigą. Čekija atsakė, kad apklausos metu jos nacionalinės sistemos dar nebuvo galima prijungti prie MIS.

Kalbant apie keitimąsi duomenimis per MIS, apklausoje dalyvavusios valstybės narės nurodė, kad jų patirtis dėl keitimosi duomenimis yra iš esmės teigiama (žr. B priedo 4 diagramą). Modulį „CIS+ Cash“ jos laiko lengva naudoti sistema, kuri leidžia sklandžiai apdoroti duomenis. Viena valstybė narė nurodė, kad modulis „CIS + Cash“ yra vienas pagrindinių informacijos šaltinių įtariamiesiems pinigų plovimo atvejams nustatyti ir analizuoti.

Tačiau kai kurios valstybės narės paminėjo, kad jos susidūrė su sunkumais perduodamos informaciją iš savo nacionalinių sistemų į MIS. Dvi valstybės narės nurodė, kad susidūrus su pažeidimais duomenis reikia įvesti du kartus rankiniu būdu, vietoje to, kad jie būtų automatiškai

perkelti iš modulio „CIS + Cash“ į modulį „CIS+ Fraud“. Komisija žino apie šią problemą, kuri trukdo įgyvendinti principą „vienas konfiskavimas, viena ataskaita“. Sunkumų kyla dėl to, kad šie du moduliai grindžiami skirtingais teisiniais pagrindais. Dedamos pastangos tai išspręsti.

Be to, dėl vidinių techninių problemų trims valstybėms narėms (Ispanijai, Italijai ir Slovėnijai) vis dar kyla sunkumų tiesiogiai perduodant konkrečią informaciją į modulį „CIS+ Cash“. Visos trys pranešė, kad stengiasi rasti sprendimą.

4.5. FŽP prieiga prie duomenų

Apklausa parodė, kad nors Grynųjų pinigų kontrolės reglamente aiškiai nustatyta, kad nacionalinės FŽP informaciją turi perduoti per modulį „CIS+ Cash“⁽²²⁾, prie šio modelio prieigą turi dar ne visų valstybių narių FŽP. Apklaustos metu prieigą turėjo tik 20 valstybių narių.

Iš valstybių narių FŽP, neturinčių prieigos prie modulio „CIS+ Cash“:

- 3 valstybės narės paaiškino šiuo metu kuriančios ryšį su moduliu „CIS+ Cash“;
- 1 valstybė narė paaiškino, kad pagal jos nacionalinius teisės aktus jos muitinės administracija perduoda informaciją pagal Grynųjų pinigų kontrolės reglamentą FŽP per nacionalinę priemonę;
- 1 valstybė narė paaiškino, kad dėl techninių problemų nacionalinė FŽP negali gauti prieigos prie MIS duomenų.

4.6. Sankcijos

Valstybės narės turi aiškiai atskirti sankcijas, skiriamas tik už grynųjų pinigų nedeklaravimą arba neatskleidimą pagal Grynųjų pinigų kontrolės reglamentą, ir sankcijas, kurias jos gali skirti už nusikalstamą veiklą. Visos valstybės narės nustatė sankcijas už pareigos deklaruoti lydimus grynuosius pinigus arba pareigos atskleisti nelydimus grynuosius pinigus nesilaikymą.

Pagal skirtingus nacionalinės teisės aktus nustatytos įvairios sankcijos. Kai kurios valstybės narės (Belgija, Čekija, Danija, Vokietija, Graikija, Ispanija, Prancūzija, Kroatija, Italija, Liuksemburgas, Vengrija, Malta, Austrija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija, Suomija ir Švedija) nustatė tik administracines sankcijas, netaikydamos baudžiamųjų sankcijų (žr. B priedo 1 lentelę). Administracines sankcijas sudaro:

- konfiskuotina suma nuo minimalaus iki maksimalaus nustatyto dydžio
- ir (arba)
- bauda nuo minimalaus iki maksimalaus nustatyto dydžio
- ir (arba)

⁽²²⁾ Reglamento (ES) 2018/1672 9 straipsnyje numatyta, kad kompetentingos institucijos informaciją apie grynųjų pinigų deklaracijas, atskleidimo deklaracijas, ex officio deklaracijas ir ribos nesiekiančias sumas, kurios, kaip įtariama, susijusios su nusikalstama veikla, turi siųsti FŽP per MIS esantį grynųjų pinigų modulį.

- nustatyta konfiskuotinos 10 000 EUR viršijančios sumos procentinė dalis konkrečiomis Grynujų pinigų kontrolės reglamente numatytomis sąlygomis

ir (arba)

- bauda, kurios dydis priklauso nuo asmens teisinės kategorijos ar statuso.

Bulgarija, Estija, Latvija, Lietuva, Nyderlandai ir Portugalija taiko tiek baudžiamąsias, tiek administracines sankcijas. Dvi valstybės narės (Airija ir Kipras) taiko tik baudžiamąsias sankcijas.

4.7. Keitimasis informacija su ne ES valstybėmis

Pagal savitarpio administracinės pagalbos principą valstybės narės arba Komisija gali persiųsti toliau nurodytą informaciją ne ES valstybei, jeigu tai raštu leidžia kompetentinga institucija, pirmoji gavusi šią informaciją, su sąlyga, kad toks perdavimas atitinka nacionalinius ir ES teisės aktus, susijusius su asmens duomenų perdavimu ne ES valstybėms:

- a) *ex officio* deklaracijas, parengtas pagal 5 straipsnio 3 dalį;
- b) informaciją, gautą pagal 6 straipsnį;
- c) deklaracijas, gautas pagal 3 arba 4 straipsnį, jeigu yra požymių, kad gryniesiems pinigais susiję su pinigų plovimu arba teroristų finansavimu.

Be to, apie tokį informacijos perdavimą valstybės narės turi pranešti Komisijai.

Apklauskos duomenimis, nuo Grynujų pinigų kontrolės reglamento įsigaliojimo 7 valstybės narės keitėsi informacija su ne ES valstybėmis iš viso 85 kartus. Daugiau nei 90 % šio keitimosi vyko su Ukraina ir Jungtine Karalyste. Mažiau keistasi informacija su Kazachstanu, Turkija ir Jungtinėmis Amerikos Valstijomis – žr. B priedo 5 diagramą.

4.8. Su nusikalstama veikla, darančia neigiamą poveikį ES finansiniams interesams, susiję gryniesiems pinigais

Vadovaujantis Grynujų pinigų kontrolės reglamentu, kai yra požymių, kad gryniesiems pinigais susiję su nusikalstama veikla, kuri gali neigiamai paveikti ES finansinius interesus, kompetentingų institucijų užregistruota informacija perduodama Komisijai, Europos prokuratūrai ir Europolui, kai tokiais atvejais imtis veiksmų priklauso jų atitinkamai kompetencijai, taip pat kitų valstybių narių kompetentingoms institucijoms. ES finansiniai interesai yra „visos į Sąjungos biudžetą, pagal Sutartis įsteigtų institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų biudžetus ir jų valdomus bei prižiūrimus biudžetus patenkančios, per tokius biudžetus įgytos arba į juos mokėtinos pajamos, išlaidos ir turtas“⁽²³⁾.

Ataskaitiniu laikotarpiu 14 valstybių narių pranešė Komisijai apie 23 tokius atvejus. Visi atvejai susiję su lydimais grynaisiais pinigais ir juos galima beveik po lygiai priskirti atvejams, kai gryniesiems pinigais įvežami į ES (11 atvejų), ir atvejams, kai gryniesiems pinigais išvežami iš ES (12 atvejų).

⁽²³⁾ 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje, 2 straipsnio 3 dalis, OL L 283, 2017 10 31.

4.9. Reikalingi tam tikrų priemonių įgyvendinimo patobulinimai, kuriuos turi atlikti valstybės narės

- Kai kurie valstybių narių FŽP vis dar neturi prieigos prie modulio „CIS + Cash“ arba juo nesinaudoja atitinkamai informacijai perduoti. Tokia padėtis kelia tam tikrą nerimą – tai rodo, kad nesilaikoma teisės aktų ir jų tikslo, nes informacija keičiamasi ne pagal numatytą teisės aktų sistemą. Komisija ne kartą priminė valstybėms narėms apie reikalavimą laikytis Reglamento (ES) 2018/1672 9 straipsnio.
- Kalbant apie sankcijas, naujausiose FATF tarpusavio vertinimo ataskaitose konstatuojama, kad kai kurių valstybių narių sankcijos nėra pakankamai atgrasančios. Dėl šios priežasties Europos Teisingumo Teismas išnagrinėjo nacionalinius sankcijų mechanizmus, priimtus Reglamento (EB) Nr. 1889/2005 9 straipsniui įgyvendinti. Susirūpinimą kelia ir priešinga problema, t. y. pernelyg didelės sankcijos. Savo sprendimu byloje C-255/14⁽²⁴⁾ Teisingumo Teismas nusprendė, kad bauda, lygi 60 % nedeklaruotų grynųjų pinigų sumos, viršijančios 50 000 EUR, nėra proporcinga, nes tokia bauda yra didesnė nei būtina siekiant užtikrinti nurodytos pareigos laikymąsi ir to reglamento tikslų įgyvendinimą. Valstybės narės turėtų atsižvelgti į šią teismų praktiką ir FATF tarpusavio vertinimo ataskaitas.
- Valstybės narės pranešė Komisijai apie savo keitimąsi informacija su ne ES valstybėmis tik neseniai, gavusios specialų Komisijos prašymą. Komisija ne kartą priminė valstybėms narėms apie jų pareigą nedelsiant pranešti apie bet kokią keitimąsi informacija su ne ES šalimi. Siekdama palengvinti valstybių narių pranešimus Komisija parengė ir paskelbė bendrą šabloną, kurį galima naudoti savanoriškai – kai kurios valstybės narės juo jau naudojasi.
- Kalbant apie privalomą pranešimą apie atvejus, kurie galėtų neigiamai paveikti Sąjungos finansinius interesus, valstybių narių pateikta informacija buvo neteisinga arba neišsami. Valstybių narių pranešimai apie tokius atvejus turi būti patobulinti.

5. POREIKIO IŠ DALIES PAKEISTI GRYNŲJŲ PINIGŲ KONTROLĖS REGLAMENTĄ ĮVERTINIMAS

5.1. Taikymo sritis: kito turto, kurį galima įtraukti, analizė

5.1.1. Apklausos dėl grynųjų pinigų apibrėžties rezultatai

Komisijai suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas I priedas. Tai padaryta dėl dviejų priežasčių: i) siekiant skubiai prisitaikyti prie būsimų FATF tarptautinių standartų pokyčių; ir ii) siekiant užkirsti kelią Reglamento apėjimui naudojant biržos prekes kaip labai likvidų vertės neprarandantį turtą arba išankstinio mokėjimo korteles. Atliekant apklausą valstybių narių buvo klausama, ar verta į Reglamento taikymo sritį įtraukti kitą turtą. 14 iš 20 apklausoje dalyvavusių valstybių narių atsakė, kad šiuo metu į apibrėžtį įtraukto turto sąrašas yra pakankamas. Tačiau kai kurios valstybės narės pateikė pasiūlymų dėl sąrašo pakeitimų (žr. B priedo 6 diagramą). Šie siūlomi pakeitimai išdėstyti toliau pateiktuose penkiuose punktuose.

⁽²⁴⁾ 2015 m. liepos 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Robert Michal Chmielewski / Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőrsi Főigazgatósága*, byla C-255/14, ECLI:EU:C:2015:475.

- 4 valstybės narės pasiūlė įtraukti išankstinio mokėjimo korteles.
- 6 valstybės narės pasiūlė įtraukti kitas biržos prekes, naudojamas kaip labai likvidų vertės neprarandantį turtą, pvz., brangakmenius, tauriuosius metalus ir lydinius, taip pat didelės vertės prabangos prekes, pvz., laikrodžius, juvelyrinius dirbinius arba tauriuosius metalus (pvz., platiną) ir brangakmenius (pvz., deimantus).
- 1 valstybė narė pasiūlė įtraukti kriptovaliutas ⁽²⁵⁾.
- 1 valstybė narė pasiūlė įtraukti sidabrą ir bronzą tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios šiuo metu taikomos auksui.
- 2 valstybės narės pasiūlė išbraukti sąlygą, kad Reglamentas būtų taikomas tik monetoms ir lydiniams, kuriuos sudarantis aukso kiekis viršija konkrečią procentinę dalį, ir kaip vienintelę svarbią sąlygą naudoti aukso vertę (lygią arba didesnę nei 10 000 EUR).

Viena valstybė narė nurodė, kad išankstinio mokėjimo kortelių įtraukimas galėtų padėti nustatyti kontrabandos tendencijas ir su jomis kovoti. Tačiau, šios valstybės narės teigimu, toks I priedo papildymas turėtų būti atliekamas tik po deramų konsultacijų su 27 valstybėmis narėmis ir aiškių ES lygmeniu parengtų gairių.

Kalbant apie didelės vertės prekes, viena valstybė narė nurodė, kad tokios prekės taip pat palengvina neteisėtų lėšų judėjimą per sienas, nes jos gali būti naudojamos kaip valiutos pakaitalas. Tačiau nebuvo atliktas specialus tyrimas ar analizė, kiek muitinės patikrinimai pagal Grynųjų pinigų kontrolės reglamentą gali būti svarbūs tokio pobūdžio sukčiavimui.

5.1.2. Išankstinio mokėjimo kortelių ir biržos prekių, naudojamų kaip labai likvidus vertės neprarandantis turtas, analizė

a) Komisijos ir Europolo analizė

Komisijos nuomone, nėra aiškių įrodymų, kad grynųjų pinigų apibrėžtis turi būti iš dalies pakeista. Ši nuomonė grindžiama darbu, atliktu vykdant viršnacionalinį pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos, darančios įtaką bendrajai rinkai ir susijusios su tarpvalstybine veikla, vertinimą.

Europolo duomenimis, išankstinio mokėjimo kortelės naudojamos įvairiems ekonominiams ir finansiniams nusikaltimams, įskaitant terorizmo finansavimą, vykdyti. Grėsmę dažniausiai kelia bendros paskirties išankstinio mokėjimo kortelės, kurios parduodamos internetu, pašto skyriuose ir vietinėse parduotuvėse ir kurias galima naudoti kaip įprastas debeto arba kredito korteles. Europolas išankstinio mokėjimo korteles laiko didelės rizikos produktais, nes jos gali būti anonimiškai naudojamos internetu arba mokesčių rojaus šalyse mokėjimams ES atlikti. Be to, nėra teisinių apribojimų, susijusių su kortelių skaičiumi, kurį gali įsigyti vienas asmuo, arba su tuo, kas turi teisę įsigyti kortelę.

2023 m. Europos finansinių ir ekonominių nusikaltimų grėsmės vertinime ⁽²⁶⁾ pateikti du išankstinio mokėjimo kortelių naudojimo neteisėtiems tikslams pavyzdžiai.

⁽²⁵⁾ Reglamento (ES) 2018/1672 13 konstatuojamoji dalis. „Nepaisant to, kad rizika, kurią kelia virtualiosios valiutos, kaip matyti iš 2017 m. birželio 26 d. Komisijos ataskaitos dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos, darančios įtaką vidaus rinkai ir susijusios su tarpvalstybine veikla, vertinimo, yra didelė, muitinės neturi kompetencijos jų stebėti.“

⁽²⁶⁾ Žr. [„The Other Side of the Coin: An Analysis of Financial and Economic Crime“ \(„Kita medalio pusė. Finansinių ir ekonominių nusikaltimų analizė“\)](#) | Europolas.

Pirmajame pavyzdyje išankstinio mokėjimo kortelės naudojamos romantiniam sukčiavimui. Antrajame pavyzdyje išankstinio mokėjimo kortelės kartu su kriptovaliutų kuponais naudojamos nusikalstamu būdu įgytoms pajamoms nukreipti į ne ES jurisdikcijose esančias lošimų kriptovaliutomis platformas, kuriose operacijas sunku atsekti.

Nepaisant to, kad pinigų plovimo kontekste išankstinio mokėjimo kortelės žinomos kaip didelės rizikos mokėjimo būdas, Komisija ir Europolas nepranešė apie neteisėto išankstinio mokėjimo kortelių naudojimo atvejus, susijusius su asmenų vykdomu fiziniu tarpvalstybiniu pervežimu arba gabenimu kurjeriais ar siuntiniais.

b) Valstybių narių FŽP analizė

Valstybių narių FŽP taip pat buvo klausama, ar yra įrodymų, kad išankstinio mokėjimo kortelės arba biržos prekės, naudojamos kaip labai likvidus vertės neprarandantis turtas (išskyrus monetas, kurias sudaro bent 90 % aukso, ir lydinius, kuriuos sudaro bent 99,5 % aukso), yra plačiai naudojamos pinigų plovimui. Jei FŽP mano, kad tokių įrodymų yra, jų buvo klausama, kokių įrodymų jie rado ir su kokių rūšių išankstinio mokėjimo kortelėmis ir biržos prekėmis jie yra susiję.

Atsakymus pateikė devynių valstybių narių FŽP. Sprendžiant iš jų atsakymų, nėra aiškių įrodymų, kad išankstinio mokėjimo kortelės plačiai naudojamos pinigų plovimui, visų pirma į ES atvykstančių arba iš jos išvykstančių asmenų kontekste. Be to, jie teigė, kad praktiškai sunku atskirti išankstinio mokėjimo kortelę nuo kitų rūšių debeto arba kredito kortelių.

Kalbant apie biržos prekes, naudojamas kaip labai likvidus vertės neprarandantis turtas, FŽP pažymėjo, kad į ES atvykstantys asmenys kartais nedeklaruoja didelės vertės prekių, pvz., prabangių laikrodžių, juvelyrinių dirbinių, deimantų, kriptovaliutų registro piniginių. Tai daroma siekiant išvengti importo mokesčių ir pridėtinės vertės mokesčių mokėjimo – tai yra mokesčių vengimas, kuris skiriasi nuo pinigų plovimo.

Todėl reikėtų atlikti išsamų vertinimą, ar verta į I priedą įtraukti tokio pobūdžio turtą, atsižvelgiant į muitinės kontrolės pajėgumus.

5.2. Nelydimų grynųjų pinigų riba

Per apklausą valstybių narių taip pat buvo klausama, ar jos mano, kad nelydimiems gryniesiems pinigams taikoma 10 000 EUR finansinė riba yra tinkama (žr. B priedo 7 diagramą).

Iš 20 apklausoje dalyvavusių valstybių narių atsakymą į šį klausimą pateikė tik 14. 95 % jų mano, kad ši riba yra tinkama, todėl jos nereikia peržiūrėti.

Jos taip pat pažymėjo, kad ši riba yra gerai žinoma visoms suinteresuotosioms šalims, ir pabrėžė, kad tiems atvejams, kai grynųjų pinigų sumos minėtos ribos neviršija, Grynųjų pinigų kontrolės reglamente yra nustatytos būtinos nuostatos dėl atitinkamos informacijos registravimo ir grynųjų pinigų sulaikymo tolesniam tyrimui, jei yra nusikalstamos veiklos požymių.

Todėl bendrai sutariama, kad esamą ribą reikia palikti.

6. IŠVADA

Remiantis apklausos rezultatais ir kita valstybių narių ir Komisijos departamentų pateikta informacija, Grynųjų pinigų kontrolės reglamentas leidžia veiksmingai siekti jo tikslų.

Valstybės narės jį laiko svarbia teisine priemone fizinio grynųjų pinigų judėjimo ties ES išorės sienomis kontrolei ir kovai su pinigų plovimu.

Informacijos srautai perduodami per modulį „CIS+ Cash“, o kompetentingos institucijos ir FŽP laiku tiesiogiai keičiasi palyginama informacija. Nepaisant to, vis dar yra ką patobulinti dėl MIS sistemos naudojimo kai kuriose valstybėse narėse.

Naujoji nelydimų grynųjų pinigų atskleidimo procedūra yra pakankamai veiksminga.

Šiuo metu nebūtina peržiūrėti ribos arba įtraukti kito turto į Grynųjų pinigų kontrolės reglamento I priedą. Komisija atidžiai stebi naujas pinigų plovimo ir teroristų finansavimo tendencijas, taip pat galimą kitų biržos prekių, naudojamų kaip labai likvidus vertės neprarandantis turtas, ir išankstinio mokėjimo kortelių naudojimą siekiant apeiti pareigą deklaruoti. Atlikus šį pirmąjį vertinimą nenustatyta poreikio iš dalies pakeisti dabartinę sistemą.

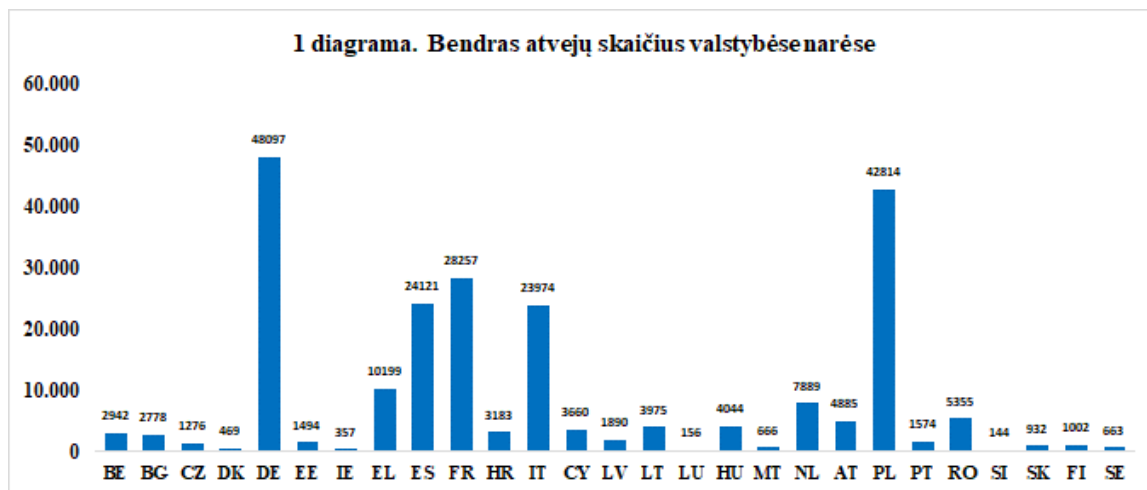
A PRIEDAS. METINIAI LYDIMŲ IR NELYDIMŲ GRYNŲJŲ PINIGŲ ATVEJŲ STATISTINIAI DUOMENYS

Toliau pateiktos grynųjų pinigų kontrolės diagramos yra pagrįstos:

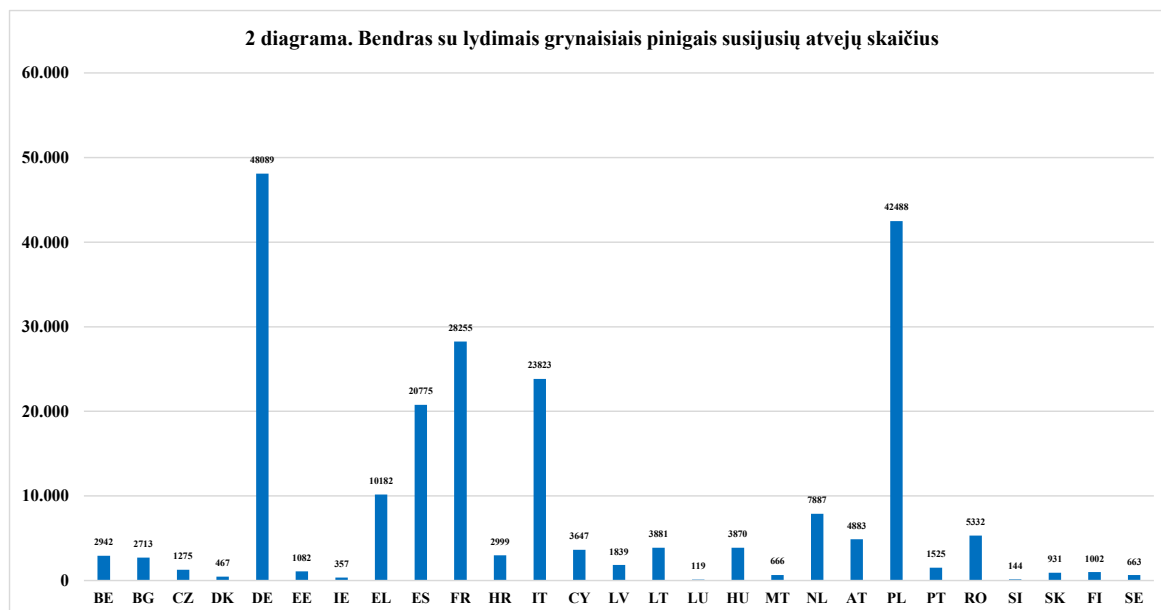
- apklausos metu iš modulio „CIS+ Cash“ išgautais duomenimis,
- valstybių narių, kurioms dėl vidinių techninių problemų vis dar kyla sunkumų tiesiogiai perduodant konkrečią informaciją į modulį „CIS+ Cash“, praneštais duomenimis.

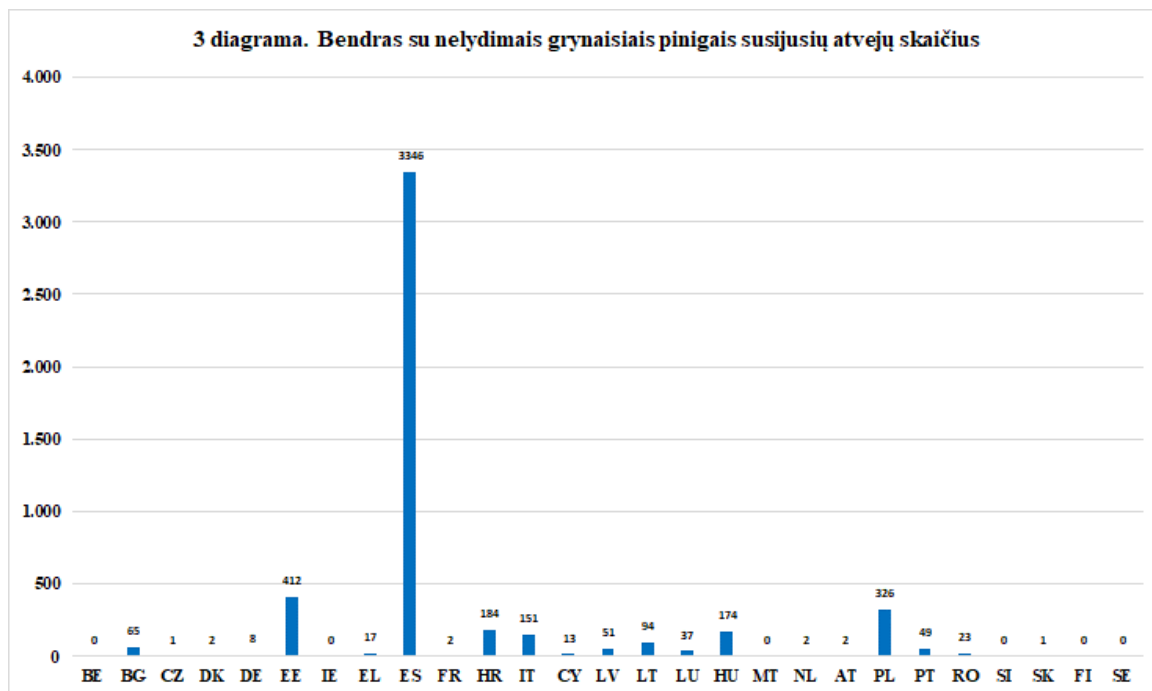
Jos apima laikotarpius nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. (imtinai).

1 diagramoje pateikiamas bendras grynųjų pinigų tvarkymo prie ES sienų atvejų skaičius. Ataskaitiniu laikotarpiu (nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.) kompetentingos institucijos, įgaliotos įgyvendinti Grynųjų pinigų kontrolės reglamentą, nustatė 226 796 atvejus. Tai apima atvejus su pažeidimais ir be pažeidimų.

2 ir 3 diagramose pateikiamas bendras su lydimais grynaisiais pinigais (2 diagrama) ir nelydimais grynaisiais pinigais (3 diagrama) susijusių atvejų skaičius valstybėse narėse ataskaitiniu laikotarpiu (nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d.).

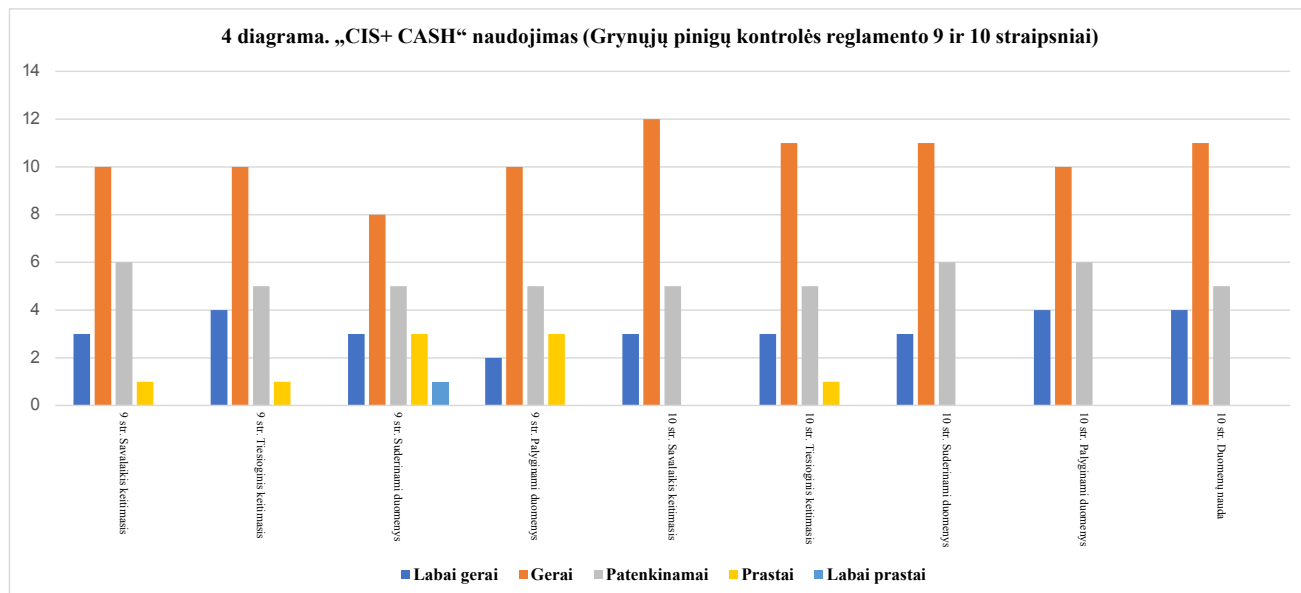
Bendras lydimų grynųjų pinigų atvejų skaičius (221 836 atvejai, įskaitant atvejus su pažeidimais) labai skiriasi nuo bendro nelydimų grynųjų pinigų atvejų skaičiaus (4 960 atvejų, įskaitant atvejus su pažeidimais).

Komisija kasmet skelbia į ES įvežamų arba iš jos išvežamų grynųjų pinigų kontrolės statistinius duomenis pagal Reglamento (ES) 2018/1672 18 straipsnį. Su šiomis ataskaitomis galima susipažinti Mokesčių ir muitų sąjungos GD interneto svetainėje, kur taip pat galima rasti bendrą informaciją apie grynųjų pinigų kontrolę: [ES grynųjų pinigų kontrolė. Europos Komisija \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/taxation-customs/gd-tax).

B PRIEDAS. APKLAUSOS ATSAKYMAI

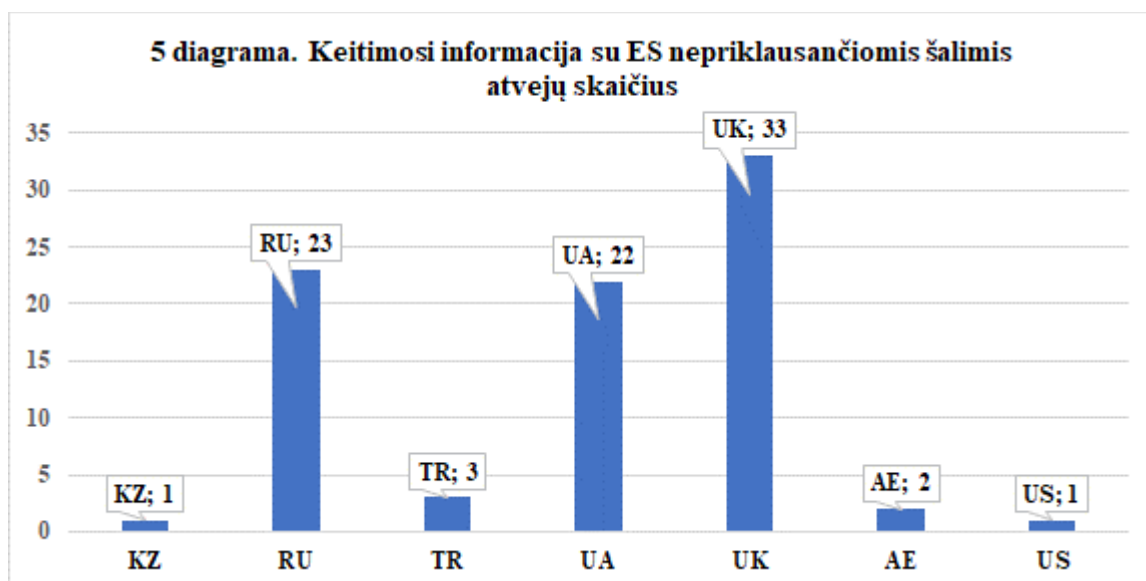
Toliau pateiktose diagramose nurodyti valstybių narių pateiktų atsakymų rinkiniai.

4 diagramoje pateikiami apklausoje dalyvavusių valstybių narių vykdyto vertinimo rezultatai. Iš jų matyti, kaip valstybės narės vertina Grynųjų pinigų kontrolės reglamento 9 ir 10 straipsnių įgyvendinimą. Iš esmės valstybių narių keitimosi duomenimis per modulį „CIS+ Cash“ patirtis yra teigiama. Tik kelios iš jų savo patirtį su konkrečiais modulio „CIS+ Cash“ aspektais įvertino kaip prastą arba labai prastą.

5 diagramoje parodytas su grynaisiais pinigais susijusių keitimosi informacija su ne ES valstybėmis atvejų skaičius. Dauguma valstybių narių keitimosi informacija su ne ES šalimis pagal 11 straipsnį atvejų buvo su Jungtine Karalyste, Ukraina ir Rusija. Taip pat pranešta apie kelis keitimosi su Turkija, Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, Jungtiniais Arabų Emyratais ir Kazachstanu atvejus (tik 8,23 % visų keitimosi su ne ES valstybėmis atvejų).

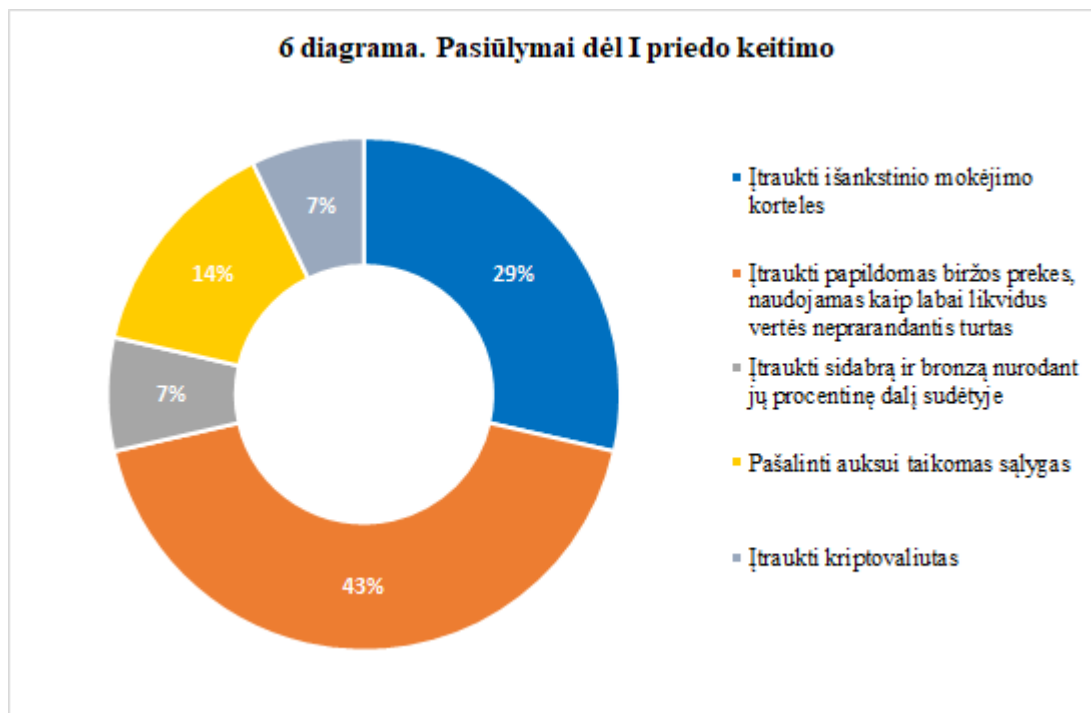
1 lentelėje apibendrinamos skirtingos valstybių narių nustatytos sankcijų sistemos, kuriomis siekiama laikytis Grynųjų pinigų kontrolės reglamento 14 straipsnio. Dauguma valstybių narių taiko administracines sankcijas.

1 lentelė. Valstybių narių sankcijų sistemos pagal Grynųjų pinigų kontrolės reglamentą

Sankcijos	Valstybės narės	Sankcijų rūšys
Administracinės	BE, CZ, DK, DE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, HU, MT, AT, PL, RO, SI, SK, FI, SE	• tam tikros sumos nuo minimalaus iki maksimalaus nustatyto dydžio konfiskavimas ir (arba) • skiriama bauda nuo minimalaus iki maksimalaus nustatyto dydžio ir (arba) • sumos, viršijančios 10 000 EUR, konfiskavimas tam tikromis sąlygomis ir (arba) • bendros nedeklaruotų grynųjų pinigų sumos arba ribą viršijančios sumos procentinė dalis ir (arba) • bauda, kurios dydis priklauso nuo asmens teisinės kategorijos / statuso (juridinis asmuo, vienintelis savininkas arba savarankiškai dirbantis asmuo, fizinis asmuo)
Administracinės ir baudžiamosios	BG, EE, LV, LT, NL, PT	• nedeklaruotų grynųjų pinigų vertės procentinė dalis, bauda arba konfiskuojama suma (su nustatytais minimaliomis ir (arba) maksimaliomis ribomis) ir (arba) • laisvės atėmimas, atsižvelgiant į aplinkybes
Baudžiamosios	CY, IE	• laisvės atėmimas, jei neįvykdoma pareiga deklaruoti arba • bauda

6 diagramoje apibendrinami valstybių narių pasiūlymai dėl būtinybės iš dalies pakeisti Grynųjų pinigų kontrolės reglamento I priedą. Iš 14 valstybių narių, pateikusių atsakymus į apklausą, 43 % pritaria pasiūlymui įtraukti kitas biržos prekes, naudojamas kaip labai likvidus vertės neprarandantis turtas, o 29 % pritaria pasiūlymui įtraukti išankstinio mokėjimo korteles.

7 diagramoje pateikiami valstybių narių apklausos atsakymai dėl Grynųjų pinigų kontrolės reglamente nustatytos 10 000 EUR ribos. Bendrai sutariama, kad dabartinė riba yra veiksminga ir turi išlikti nepakeista (95 % teigiamų atsakymų).

